

การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน

สุรียา ช้องเสนาะ

วิทยาการชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

จากสภาพปัญหาของอาชีวศึกษาในปัจจุบันที่มีจำนวนผู้เรียนลดลง อันเนื่องจากภาพลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ค่านิยมของการมีใบปริญญา และคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยและศักยภาพแตกต่างกัน เช่น จำนวนครู ความขาดแคลนครูที่จบตรงสาขาวิชา การขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอนล้วนเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องนำมาพิจารณาและให้ความช่วยเหลือ

นอกจากนี้สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วทำให้เกิดสาขาวิชาที่เป็นหลักสูตรใหม่และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานจำนวนมาก เช่น หุ่นยนต์ เทคนิคพลังงาน ช่างอากาศยาน การจัดการด้านความปลอดภัย เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องมีการทบทวนหลักสูตรให้มีความทันสมัยมากขึ้น ทั้งนี้การบริหารจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษามีหน่วยงานที่กำกับดูแลอยู่ 2 หน่วยงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐบาล และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งการที่มีหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารงานอาชีวศึกษาที่แตกต่างกันนี้ทำให้การดำเนินงานและทิศทางไม่สอดคล้องกันในการที่จะผลิตบุคลากรทางด้านสายอาชีพซึ่งมีความขาดแคลนเฉพาะด้านและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน และในที่สุดคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 8/2559 เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน ประกาศใช้บังคับ โดยมีวัตถุประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการรวมการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปด้านการศึกษา และได้มีคำสั่งให้ดำเนินการดังนี้

1. ให้โอนอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษา ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในระบบ ประเภทอาชีวศึกษา ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนไปเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ในโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษาเป็นไปของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. บรรดาอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในการอนุญาต การมอบหมาย หรือการปฏิบัติการอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษา ให้โอนไปเป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4. บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่เกี่ยวกับโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึงคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

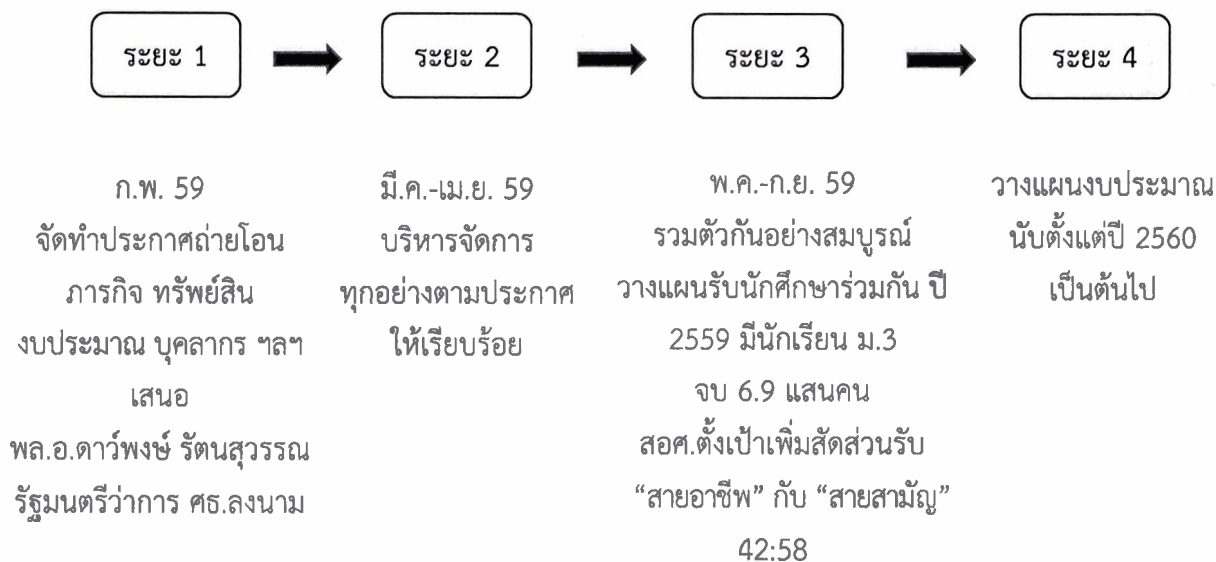
5. บรรดาใบอนุญาตที่ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบประเภทสามัญศึกษาหรืออาชีวศึกษา และได้รับใบอนุญาตให้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษา หรือหลักสูตรสามัญศึกษา แล้วแต่กรณีด้วย ให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิดำเนินการต่อไปตามที่ได้รับอนุญาต และให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนแล้วแต่กรณี ดำเนินการออกใบอนุญาตให้ใหม่ ตามความจำเป็นโดยเร็ว

6. บรรดาคำขออนุญาตหรือคำขออนุญาตอื่นใดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโรงเรียนในระบบ ประเภทอาชีวศึกษา ที่ยื่นไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้และ ให้คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ส่งมอบให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อดำเนินการ ต่อไป

7. ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ

สาระสำคัญของคำสั่งฉบับนี้ คือ กำหนดให้รวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน เข้าด้วยกัน โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อน การดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนอาชีวะ การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การยกระดับ คุณภาพการเรียนการสอน และมาตรฐานวิชาการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การผลิตกำลังคนของ อาชีวศึกษาไทยสอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การบริการท้องถิ่น รวมถึงการรวมกลุ่ม เป็นประชาคมอาเซียนซึ่งทำให้เกิดความต้องการกำลังคนทางด้านอาชีวะเป็นจำนวนมากซึ่ง ผลจากคำสั่งนี้จะทำให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีวิทยาลัยอาชีวะอยู่ในกำกับดูแลจำนวน 886 แห่ง และมีนักเรียน จำนวน 976,615 คน แบ่งเป็น วิทยาลัยอาชีวะรัฐ จำนวน 425 แห่ง นักศึกษา 674,113 คน และวิทยาลัย อาชีวะเอกชน จำนวน 461 แห่ง จำนวนนักศึกษา 302,502 คน (วางแผน 4 ระยะควบรวมอาชีวะรัฐ-เอกชน, 2559) โดยมีแผนและระยะเวลาในการขับเคลื่อนการรวมอาชีวศึกษาของภาครัฐและเอกชน ดังนี้

แผนการขับเคลื่อนรวมอาชีวศึกษาและเอกชน*

*ที่มา : ผลการประชุมร่วม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนอาชีวศึกษาเอกชน และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2558

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชน เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน มีผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมประชุมจำนวน 1,200 คน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวต่อที่ประชุมตอนหนึ่งที่มีความสำคัญว่า ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดูแลและช่วยเหลืออาชีวศึกษาเอกชนให้มีความเข้มแข็งในทุกด้าน และในขณะเดียวกันภาคเอกชนก็ต้องสร้างความเข้มแข็งด้วย เนื่องจากเอกชนยังคงมีสถานะเช่นเดิม เพียงแต่ภาครัฐจะเข้ามาช่วยดูแลสนับสนุนและส่งเสริมในเรื่ององค์ความรู้เพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นภาครัฐและเอกชนจึงต้องศึกษาวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งอย่างละเอียด พร้อมสรุปผลและนำเสนอเพื่อวางแผนการส่งเสริมพัฒนาในแต่ละด้าน เช่น การแก้ไขปัญหาขาดแคลนครู การปรับภาพลักษณ์ การพัฒนาอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศเฉพาะด้าน เป็นต้น นอกจากนี้ ให้ดำเนินการสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาให้มีความแตกต่างกันในพื้นที่เดียวกัน เพื่อสร้างจุดดึงดูดในการเข้าเรียน ไม่แย่งนักเรียนกัน และเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพและบริบทแต่ละพื้นที่ ส่วนความต้องการด้านอื่น ๆ ให้รวบรวมนำเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาต่อไป

ประโยชน์ของการบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน

1 นักเรียนอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนสามารถทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อจะได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายซึ่งจะทำให้ลดปัญหาความขัดแย้งทะเลาะวิวาทระหว่างโรงเรียน

2. การพัฒนาครู ครูและบุคลากรโรงเรียนเอกชนจะได้สนับสนุนการพัฒนาให้มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยี การเรียนการสอน วิจัย และการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเช่นเดียวกับครูโรงเรียนรัฐ

3. นักเรียนอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนสามารถใช้ทรัพยากรทางด้าน การเรียนการสอนร่วมกัน เช่น วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ห้องปฏิบัติการ และสถานที่

4. สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนจะได้เข้าร่วมเครือข่ายของภาคเอกชนที่สนับสนุนอาชีวศึกษาของรัฐ เช่น สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้าไทย ในการจัดการศึกษาที่เรียกว่าทวิภาคี คือ การร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษากับภาคเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ โดยนักเรียนจะไปฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน คือการให้มีหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐเอกชน เพื่อให้การดำเนินงานและทิศทางในการที่จะส่งเสริม และพัฒนาการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน และสถาบันการศึกษาจะได้มีความร่วมมือกันในการใช้ทรัพยากร การพัฒนาครู การสร้างเครือข่าย หรือการนำจุดแข็งของโรงเรียนแต่ละแห่งมาช่วยส่งเสริม และสนับสนุนกัน เพื่อให้ได้บุคลากรอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการที่จำเป็นต่อการพัฒนา ประเทศทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ และเพื่อรองรับการเกิดประชาคมอาเซียนในขณะนี้ด้วย

แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้แก่

1. จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาลดลงเนื่องจากภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา และค่านิยมการมีใบปริญญา

2. ความไม่เพียงพอของการผลิตกำลังคน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากการขาดความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการจัดทำแผนการผลิตกำลังคนและการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

3. มาตรฐานสถานศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากแต่ละแห่งมีปัจจัยและศักยภาพแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นจำนวนครู ความขาดแคลนครูที่จบตรงสาขา การพัฒนาครู ความพร้อมของสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นต้น

4. หลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะนี้มีหลายสาขาที่เป็นหลักสูตรใหม่และเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น หุ่นยนต์ เทคนิคพลังงาน ช่างอากาศยาน การจัดการด้านความปลอดภัย เป็นต้น ดังนั้นต้องมีการทบทวนหลักสูตรให้มีความทันสมัยเพิ่มมากขึ้น

5. การจัดสรรงบประมาณ โดยจะต้องมีการทบทวนงบประมาณ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ตัวชี้วัด ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้งบประมาณสอดคล้องและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาอาชีวศึกษา เพื่อที่จะสามารถทำให้การพัฒนาอาชีวศึกษาของไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประการสุดท้าย ปัจจุบันจำนวนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีจำนวนมากกว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ และแต่ละแห่งต่างก็มีปัญหาที่แตกต่างกันไป ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้โรงเรียนเอกชนสามารถเดินหน้าไปพร้อมกับโรงเรียนของรัฐ ได้อย่างมีคุณภาพ

บรรณานุกรม

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 430/2558 มอบนโยบายการอาชีวศึกษาภาครัฐ-เอกชน. (2 ธันวาคม 2558).

สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.moe.go.th/websm/2015/dec/430.html>

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 84/2559 การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชน.

(21 กุมภาพันธ์ 2559). สืบค้น 22 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.moe.go.th/websm/2016/feb/084.html>

“คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 8/2559 เรื่องการบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ภาครัฐและภาคเอกชน”. (12 กุมภาพันธ์ 2559). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 133 ตอนพิเศษ 42 ง, หน้า 3

ตลอดแผนงานบริหารอาชีวศึกษา “รัฐ-เอกชน” 4 ระยะ โอนทรัพย์สิน-คน-เงิน ชี้อรวมแล้วคล่องตัว-เพิ่มประสิทธิภาพ.

(13 กุมภาพันธ์ 2559). มติชนออนไลน์ สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://www.matichon.co.th/news/35958>

เดินหน้าประชารัฐ ตอน ควบรวมอาชีวศึกษา-เอกชน ใครได้ ใครเสีย. (17กุมภาพันธ์ 2559). สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2559

จาก https://www.youtube.com/watch?v=8iSQcl_uRrs

วางแผน 4 ระยะควบรวมอาชีวศึกษา-เอกชน. (14 กุมภาพันธ์ 2559). กรุงเทพธุรกิจออนไลน์

สืบค้น 16 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/686821>